Bengt Larsson med familj

Åbo i Tostarp Nr 6

Tostarps by i Tostarps socken N. Åsbo Härad omfattade 16 gårdar, flera av dem bebodda av två familjer. Gårdarna låg på ömse sidor av bygatan från kyrkan och österut. De som låg norr om vägen gränsade till Storsjön, men stora delar av markerna låg söder om vägen.
3/16 mantal, d.v.s. hälften av Tostarp Nr 6 beboddes från c:a 1709 av Bengt Larsson och **hans hustru Pernilla Olsdotter**. Hon var **född där** och dotter till Ola Mattisson vars fader Mattis Svensson hade bebott gården redan på den danska tiden.
Tostarp Nr 6 var en Cronogård (ägd av kronan) och tillika Rusthållshemman under Norra Skånska Kavalleriregementet.
År 1710 hade Olof Mattisson lämnat över halva gården till svärsonen Bengt Larsson och i 1713 års Jordebok står de båda för fastigheten, men 1714 står Bengt Larsson för hela Rusthållet Nr. 122 under Bjäre Härads Compani och Ryttmästaren Otto Werner. Ryttaren heter då Per Frisk och är född i Fritsla socken i Västergötland, antagen år 1710 och nu 1714 22 år gammal. Vid mönstringen meddelas, att Companiet har fått nya rockar från Göteborg och nya hattar från Malmö. (Hela styrkan hade ju i stort sett förintats i slaget vid Poltava 1712 och därpå omringade och förda till Ryssland som krigsfångar efter nederlaget vid Perevolotj -na). Regementschefen Nils Gyllenstierna tillägger också, att den nu nyuppsatta styrkan är i gott stånd ”efter nuvarande tids beskaffenhet, då många Rusthåll äro antingen till någon dehl öde eller åboarne derå genom de danskes sista infall, den der påföljande inkvarteringen och flere andra Landsplågor och krigsbesvär af sig komne och utblottade”.
Denne Per Frisk är instämd till N. Åsbo Häradsrätt år 1715 i februari (Se Bilaga 1.) Han stupade 1718 d. 13 dec. troligen i Norge och ersattes tillfälligt av Friryttaren Mattias Hjortberg, som sedan i sin tur ersattes med Friryttaren Bengt Lindberg, som kom från Nr 124, där han tjänat för Knut Boman i Boarp (Hjärnarp). Det var hårda tider både för ryttarna och för rusthållarna.

Bengt Larsson och hans hustru Pernilla Olsdotter gifte sig c:a 1710 och fick sju barn, som alla döptes i Tostarps kyrka.

Sonen Pål Bengtsson gift omkring 1737 bör vara **född omkring 1712**
Dottern Troen Bengtsdotter är nämnd i en Cathekismilängd år 1730, hon är då 16 år gammal och således **född omkring 1714.** Vidare öden okända.
Sonen Mattis född c:a 1715.
Sonen Åke Bengtsson född omkring 1718.
Dottern Ingar Bengtsdotter född omkring 1721
Sonen Nils Bengtsson (vår anfader) född c:a 1729

Litet om livet i Tostarp under Bengt Larssons tid som åbo kan vi få uppgift om i N. Åsbo Dombok.
År 1719 d. 20 febr. är många åboar instämda till Tinget för olovligt skogshygge. All stor skog som ekar och bokar tillhörde kungen och kronan, som bestämde vad som fick avverkas. Bland de åtalade finns Bengt Larsson på Nr 6. Han skall olovligt ha fällt en bok. 17 åboar i Tostarps socken är inkallade. Saken skall undersökas och återkomma till nästa Ting. Vid Sommartinget

den 17 juni återupptas målet. Åboarna berättar då, att ekarna skall användas till en bro och att de haft Befallningsmannens tillstånd. Vid Hösttinget i oktober blir de befriade för åtalet.
År 1722 d. 2 juni är de åter igen instämda för olovligt hygge. 15 bönder är uppräknade, däribland Bengt Larsson och nu gäller det även Ryttmästare Starckhufvuds frälseskog. När saken kommer upp igen 1723 vid Vintertinget får alla plikta. Tre bönder, som inte kan betala får böta ”corporaliter” d.v.s. med spöstraff. Vi får hoppas att Bengt Larsson kunde göra rätt för sig, men nog sved det i penningpungen.
År 1722 i november meddelas, att boskapssjukan härjar i den närbelägna Össjö socken. Särskilda åtgärder måste vidtagas. (Ej här specifiserade.)
År 1723 i juni meddelas namnen på dem, som uteblivit från uppbördsmötet d. 12 maj, bland dem Bengt Larsson. Förmodligen blev det böter igen.
År 1728 i oktober berättas att Tingshuset måste repareras. ”Hvarken Tingsrätten, Härads-höfdingen, Cronobefallningsman eller nemnden kunna för dropp och oväder vara frie” och man fruktade husets ”alldeles förfallande”. Vid synen beslöt man, att källaren skulle fyllas igen, eftersom den ansågs oduglig och alldeles onödig. Kostnaden beräknades till 543 Dal. och 4 öre. En skrift skulle avgå till Landshöfdingen med förfrågan, hur arbetet skulle finansieras.
1730 har Ryttmästare Starckhufud kallat till samling. Han begär fridlysning över alla sina ägor på Östra Brandsvik (i Tostarps socken), som han synat och protesterar emot att Tostarps byamän använder väg över hans marker till sina körslor t.ex. över Lilla Brandsviks qvarndämme. Saken återkommer vid Sommartinget, då Ryttmästarens son Magnus påpekar, att utanför fäladen finns en gammal väg, som de tillförne haft och kan brukas utan intrång. Vid nästa Ting d. 7 maj har åboarna beslutat, att inte vidare använda vägen över qvarndämmet, utan ”föra vi vårt höö öfver bäcken utför vår egen egendom”. Varefter alla undertecknar med sine bomärken. Bengt Larsson skriver helt enkelt ett stort B.. .
1732 meddelar Hofjunkare Starckhufvud en önskan, att uppsätta en krog på sina frälseägor i Tostarps by. Den skall placeras vid lands- och tvärväg (antagligen vid vägkorset där kyrkan låg och fortfarande ligger) och kommer att ligga över 2 ½ fjerdingsväg från Ö. Ljungby gästgivaregård och ännu längre från Margretetorp. Alltså inskickas anhållan till Landshöfdingen.
1734 d. 27 juni har Hejderidare Waltman instämt dem som inte efter befallning gjort sin uppkvistning, från Tostarp bl.a. Bengt Larsson på Nr 6. Två av åboarna svarar, att det ej skedde helt enkelt för att de då redan hade risat och ansat sine ängar, så att då var för sent att göra någon qvistning. De hade redan dagen förut varit uti plantehagen och sått boke till bökeplantor. Waltman påstod plikt (böter), för det de ej hade mött upp. Vid Hösttinget får de en varning.
År 1740 i maj månad har man haft husesyn på Rusthållet Tostarp Nr 6, nu bebott av Bengt Larsson och hans son Pål Bengtsson.
År 1741 d. 9 juni ett ärende angående regler för ett Byskrå.
Barnen som vuxna:
Pål Bengtsson gifte sig omkring 1737 med Gunilla Johansdotter. De **bebodde halva gården** 3/16-dels mantal, vi kallar den **Tostarp Nr 6 B.** Fadern Bengt Larsson bebodde då fortfarande Tostarp Nr 6 A.
Pål och Gunilla hade tillsammans Sonen Bengt och Dottern Christina.
Sonen Bengt ej närvarande vid Tinget i N. Åsbo 1758 d. 26 okt.
Den äldsta dottern Christina är 1767 (enl. Dombok) gift med Sven Olsson i Bosarp.
Vid **Påls död 1751** anger Boupptecknigen d. 4 maj att de skall ha 6 efterlevande barn. Boupptecknigen är upprättad av Länsman Kihlgren, samt Måns Persson i Toarp och Per Jönsson i Hunseröd, som blev underrättade om Boets fattiga tillstånd, där gälld och skuld översteg tillgångarna, d.v.s. de var utfattiga.

På Tostarps kyrkogård finns än i dag Påls gravsten bevarad med inskrift ”P B 1751”. **Änkan Gunilla gifter om sig 1752 med Ola Svensson, som blir ny åbo.** Detta skulle hon få ångra. (Se Bilaga 2.) Ola rymde 1758 till Danmark och Gunilla blev i oktober kallad till N. Åsbo Häradsting, att svara för deras skulder. Hon följde så småningom efter till Danmark och gården övertogs av Pål Bengtssons broder Åke Bengtsson på Tostarp Nr 4, som arrenderade ut den till sin yngste broder Nils Bengtsson, vår anfader.

Mattis Bengtsson född c:a 1715 (enligt angiven ålder då han dog) **finns hemma på gården i mantal 1742 och blev sedan ryttare under namnet Bergström**. Han gifte sig 1753 d. 8 juli i Riseberga med Anna Stina Ollendorph född 1723 i M. Ljungby. Mattis dog i Kärragårda Tostarp 1795 d. 4 jan. och sades då vara 80 år gammal.

Åke Bengtsson blev åbo på gården Tostarp Nr 4. Han **gifte sig 1-sta gången** 1742-43 med **Kristina Bengtsdotter**. Död 1751. (Boupptecknin 1751 i maj.)
De fick barnen:
Bengt född c:a 1744 (finns i mantal 1759), död 1770 d. 11 febr. i Tostarp
Ola född c:a 1746 (finns i mantal 1765). Gift 1769 till Brandsvik (i Tostarp) med Ingar Persdotter.
Dotter Bengta finns i mantal 1765 o. 1768, samt i Dombok 1766
Dotter Ingar finns i mantal 1767. År 1786 anges hon vara ”fånig”. Hon dog i Ängelholm 1802, Boupptecknin efter henne finns i Norra Åsbo.
Åke Bengtsson **gift 2:a gången** i Förslöv **1751 d. 17 nov. med Elna Olofsdotter** från Karstorp, i Förslövs socken. Död 1794 d. 4 jan., 70 år gammal.
Barn i senare äktenskapet:
Dotter Kiersti född c:a 1753, död 1773 d. 10 oktober ogift.
Dotter Ohlu född c:a 1758, gift 1785 med Jeppe Christiansson i Söndrebalg, Hjärnarp.
Sonen Pål född 1763 d. 11 april, död d. 24 dito. Dopvittne vår anfader Nils Bengtsson i Tostarp och Åkes syster Ingar Bengtsdotter Ibm.
Dotter Pernilla född 1764 d. 27 aug., (dopvittne Nils Bengtssons hustru Pernilla, vår anmoder)
Åke med andra hustrun Elna Olofsdotter säljer 1753 den del hon ärvt av sin moder i Karstorps gård till Sven Trullsson m. hustru.
Åke Bengtsson köpte Tostarp Nr 6 B år 1759
Åke Bengtsson dog samma år som hustrun Elna 1794 d. 3 febr., inhyses på Tostarp Nr 6 A, då 76 år gammal.

Dottern Ingar Bengtsdotter född c:a 1721, gift 1743 med Per Andersson, som efterträder sin svärfader Bengt Larsson på gården Tostarp **Nr 6 A**
De fick barnen:
Son Bengt i mantal 1767
Dottern Hanna i mantal 1768
Sonen Anders i mantal 1769
Troligen hade de två barn till t.ex en son Tufve. (År 1766 d. 10 febr. är han tillsammans med sin bror Bengt och kusinerna Bengta och Ingar Åkesdöttrar samt några andra ungdomar inkallade till Häradsrätten för att de sistlidne Johannes dag = Midsommardagen i socknen upprest ett Majträd hos Torkel Olsson i Tåstarp. Ungdomarna förklarade, att som trädet till denna stång var en ahl, ”som inte till någon särdeles nytta kunde användas” och således inte skadat någon ädlare skog, att de endast församlats till oskyldige nöjen och på intet sätt ”öfvade hvarken dryckenskap eller svordomar” anhåller de, att för denna gång blifva ifrån plikt och böter förskonade. Häradsrätten förklarar, att eftersom de varit i okunnighet om att majstänger

voro förbjudne och endast församlade till menlösa nöjen slipper de nu undan med en allvarlig åtvarning.)
Per Andersson dog 1768 d. 15 aug. i tvinsot och ”magasjuka”. Gravsten efter honom finns bevarad och står i dag placerad i gräset strax utanför kyrkans ingångsdörr.
I mantalslängden 1769 står **för gårdsdel A** 3/16 mantal änkan Ingar Bengtsdotter med tre små barn och sonen Anders.

På den andra **gårdsdelen B** 3/16 mantal står 1769 vår anmoder **Pernilla Månsdotter, änka efter Ingars broder Nils Bengtsson vår anfader.** Nils Bengtsson dog dagen efter svågern Per Andersson d. 16 aug. 1768. **(Se ”P VII 49”). Gravsten finns bevarad även efter honom.**

Bilaga 1: Norra Åsbo Härads Dombok 1715 d. 8 februari.
Uppå Kyrkoherdens Hr. Fredric Botsacks berättelse hade Länsman Peter Hassman instämt Ryttaren Per Frisk, för det han oskriftad skolat velat tränga sig till Herrens Heliga Nattvard. Blev uppläst Kyrkoherdens brev av d. 6 Hujus, som Klockaren Jonas Hörning insinuerade. Ryttaren säger sig hos Kyrkoherden angivit om söndags morgon och hade de förre dagar varit på strandvakten, bedyrandes det han intet visste eller hörde, det Kyrkoherden bad honom töfva och avhålla sig till en annan gång, varför han, som är enfaldig, gick med de andre upp och föll på knä när skriftermålet skedde. Vettendes sig därmed något försett, varför han bader sådant icke måtte honom tillräknas. Vill aflägga Ed om sin oskyldighet i detta mål. (Resultat, han får betänka sig till i morgon.)
Den 9 februari. Per Frisk säger, att så fort Kyrkoherden sade till honom gick han strax och intet åstadkom någon förargelse. Dagen efter blev han helt frikänd.

Norra Åsbo Dombok år 1758 d. 26 okt.
Bilaga 2: Den förrymde Ola Svensson från Tostarp borgenärer inställte sig för Domstolen och följande fordringar uppgifva i närvaro av hustrun Gunilla Johansdotter.
A. Nils Bengtsson på Sockerbruket i Stockholm fordrar genom sin broder Åke Bengtsson i Tostarp enligt förskrifning af d. 11 aug. 1754, som nu in originale uppvistes 20 Dal.
B. Torkel Olsson i Tostarp visar en underskrifven Obligation på 6 Dal. 13 öre
som Gunilla Johansdotter vidgår vara riktig, men han intet denna underskrifvit innan sin affärd, utan allenast anmodat en annan den författa.
C. Wilhelm i Ugglehult (Hjärnarp) fordrar 13 Dal.
Som hustrun tillstår vara riktigt, men som han dock af barmhärtighet och medlidande låtit innestå, änskiönt han haft denna fordran inskriven redan i Skiftesinstrumentet efter hennes förra man 1751.
D. Jöns Nilsson i Tostarpe hus har en fordran, som hustrun bestrider såsom henne obekant
E. Per Andersson i Tostarp påstår sig hafva att fordra ??, hvaraf hustrun vidgår de 10 ------
F. Per Persson i Tostarp fordrar, som hustrun vidgår han hafver utlagt vid ett Skattemöte för henness man.
G. Obekante Cronoskatten, som närvarande Cronolänsman fordrar 5 Dal. 4 öre
H. Obetalt Kyrkotionde 3 Dal.
J. Anders Larsson i Brandsvik skall hafva efter Bouppteckningen att fordra 3 Dal.
men efter hustruns vidgående blifvit lånte till mannen för 3 åhr sedan.
K. Lars Strandbergs hustru fordrar 29 Dal.
som hustrun Gunilla skall icke vidare hafva sig bekandt än mannen fådt länge

sedan af Strandberg, men vet ej hvad mycket, icke om den fordran blivenbetald.
L. Frånvarande sonen Bengts fordran uppgifven i Bouppteckningen 5 Dal.
Hvarföre efter närvarande modrens tillstående hon skall lefvererat för 2 Dal neml. 2 skäppor korn.
M. Åke Bengtsson i Tostarp närvarande fordrar i expenser till Ryttarens förskaffande och legande. 22 Dal. 16 öre
hvilka hustrun förmenar han bör ej erhålla, emedan han skall brukat egendomen och dertill gjordt sig nytta av vintersäden på hemmanet.
Hvaremot Åke förklarar, det han tror sig dertill mera berättigad, såsom den der tagit emot hemmanet och står i ansvar för deraf lämnat utgående tiondeutgifter samt Rustningen m.m.
N. Afskedade Ryttaren Ture Ljunggren fordrar 8 Dal.
hvilken skuld hustrun erkienner, men gifver tillika tillkänna, att han haft ett skieppeland jord utsäde i legan för samma fordring.
O. Per Olsson i Tostarp fordrar 4 Dal
Hvaraf --- lånt innan mannen rymbde, hvarsom han ----- skall haft ½ Skiäppa jords utsäde i lega derföre, hvilket Per Olsson tillstår.
Hvarefter Åke Bengtsson påstår det han, som ingen Renta ehrhållit för sitt lån må före de andres fordrande få sitt betalt, helst de dragit nytta för sine lån meddelst utsäde, som tillstådt blifvit.
Närvarande hustrun Gunnil anhåller högeligen, att få till sig och sine små barns lifsuppehälle antingen koen eller kalfven, som varit endaste Creaturen, hvilka funnits vid egendomens upp-Teckning, på det de ej må lida för stor nöd och hvad sielfva hemmanet Tostarp betreffar, så förmodar hon hennes barn vara till detsamma framför de omyndigas faderbroder, närvarande Åke Bengtsson, berättigade, eller ock att auction må blifva anställd på vederbörande hemman till hustruns och de omyndigas hjälp och någorlunda understöd.
Åke Bengtsson påstår härvid, att emedan hemmanet icke blifvit tillbörligt inlöst af hustuns förre man, Åke Bengtssons broder, så har Åke och de andra syskonen icke fådt sin rätt för hemmanet, så förbehåller han nu framför någon annan blifva ägare af samma hemman för det värdi, som det tillförne blifvit inköpt före eller närmare sagt efter Cronovärde.
Hustrun svarar härtill, att emedan Åkes Sahl. fader skänkt hemmanet till hennes Sahl. man, Åkes broder, hvilket äfven skall finnas uti Skiftesbrefvet d. 16 Dec. 1742 efter hustruns svärfader Bengt Larsson i Tostarp, som hon nu uppvisar, hvarutinnan detta hennes anmälande omständeligen finnes anmärkt; utaf skedde Boförteckningen d. 3 juni innevarande åhr på den förrymde Ola Svenssons qvarlåtenskap inhämtas, att allenast 86 Daler 21 öre Smt:s tillgång emot 99 Dal 11 öre samma mynt finnes.

Utslag:

Det böra alla de uti Bouppteckningen anförde och värderade lösörepersedlar, undantagande koen och kalfven, som den förrymdes hustru till sig och de fattige barnen af domaren och nemndemännen i afrechning på deras arfvedel 5 Dal Smt skänkes.
För övrigt meddelas, att deras ägodelar skall gå på offentlig auktion till betalning av skulderna. Vad själva hemmanet beträffar finner Häradsrätten, att Åke Bengtsson, som är vederhäftig och redan gått i förskott till Rustningens vidmakthållande, bör framför någon annan tills vidare hemmanet under häfd och nyttjande innehafva.